

EEN BEELD VAN DE EKONOMISCHE SITUATIE IN HET ARRONDISSEMENT OOSTENDE

Dr. ek. J. Theys
Adjunkt-Direkteur-Generaal GOM-West-Vlaanderen
D. Franco
Wetenschappelijk Medewerker WES

Inleiding

Een groot gedeelte van het arrondissement Oostende werd in 1991 erkend als impulsgebied. Op die manier wordt concreet gestalte gegeven aan de pogingen om deze regio, die – zoals zal blijken – in de periode na de Tweede Wereldoorlog een fundamentele structurele achterstand heeft opgelopen op economisch vlak, nieuw leven in te blazen.

In deze bijdrage wordt de aandacht gevestigd op een aantal sociaal-economische factoren die in de loop van het recente verleden het beeld van deze regio hebben bepaald. Achtereenvolgens komen hier aan bod: de demografische evolutie, het inkomensniveau en de werkgelegenheidssituatie, met daaraan gekoppeld de sterkte c.q. zwakte van de diverse economische sectoren. Tenslotte wordt stilgestaan bij de problematiek van de werkloosheid.

Demografie

A. Bevolkingsverloop

Op 1 maart 1991 (volkstelling) telde het arrondissement Oostende 137.856 inwoners. Meer dan driekwart daarvan is gelokaliseerd in de kustgemeenten Oostende (68.500), Middelkerke (15.346), Bredene (12.427) en De Haan (10.389). In de kustgemeenten van het arrondissement Oostende (de Middenkust, met Oostende als dominant centrum) belooft de bevolkingsdichtheid 633 inwoners per km² tegenover gemiddeld 254 inwoners per km² in de rest van het arrondissement Oostende (gemeenten Gistel, Ichtegem, Oudenburg). Het gemiddelde voor West-Vlaanderen is 353 inwoners/km².

De lineaire agglomeratievorming is er tot stand gekomen op basis van de toeristische ontwikkeling.

De stad Oostende, belangrijke badplaats, is naast Brugge en Kortrijk een van de goed uitgeruste regionale steden van West-Vlaanderen en is ook havenstad (zeehaven, luchthaven). De stad Gistel heeft een geografisch en inhoudelijk beperkte verzorgende functie en is zelf sterk afhankelijk van Oostende.

delijk beperkte verzorgende functie en is zelf sterk afhankelijk van Oostende.

De evolutie van het bevolkingsaantal vanaf de Tweede Wereldoorlog wordt weergegeven in Tabel 1.

Onder de 43 Belgische arrondissementen scoort het arrondissement Oostende hoog qua bevolkingstoename sinds eind 1947, met name op de 9e plaats. Tot 1970 kwam het arrondissement Oostende op de 7e of 8e plaats. Nadien volgde een tamelijke terugval in de rangorde (23e plaats voor de periode 1970-81). Voor de periode maart 1981-maart 1991 neemt het arrondissement Oostende de 11e plaats in.

Niet zonder betekenis is het aan te stippen dat het aangrenzend kustarrondissement Veurne in voormelde rangorde opgeklommen is van de 21e plaats in de periodes 1947-61, 1961-70 en 1970-81 naar de 1e plaats in de periode 1981-91. Het arrondissement Brugge – derde kustarrondissement – situeerde zich steeds tussen de 7e en de 13e plaats. Qua bevolkingsevolutie was de periode 1970-81 voor het arrondissement Oostende een zwakke periode in vergelijking met West-Vlaanderen,

Tabel 1
Evolutie van de bevolking in het arrondissement Oostende, 1947-91

	31 december 1947	31 december 1961	31 december 1970	1 maart 1981	1 maart 1991	Index 1991 (1947=100)
Arrondissement Oostende						
Kustgemeenten	81.436	93.671	101.589	102.276	106.662	131,0
Overig arrondissement	26.436	27.463	28.454	29.928	31.194	118,0
Arrondissement Oostende	107.872	121.134	130.043	132.204	137.856	127,8
West-Vlaanderen	925.655	997.559	1.054.431	1.079.253	1.106.829	119,6
Vlaams Gewest	4.552.524	5.064.399	5.416.583	5.630.129	5.768.925	126,7
Het Rijk	8.512.185	9.189.737	9.650.944	9.848.647	9.978.681	117,2

Bron: NIS, Volkstellingen. Na aanpassing voor aanhechting of afsplitsing gemeenten en grenswijzigingen.

Vlaanderen en het Rijk. De andere periodes waren relatief gunstig.

Een analyse op het gemeentelijk niveau geeft aan dat de kustgemeenten een veel sterkere bevolkingsgroei kenden dan de poldergemeenten Gistel en Oudenburg en dan Ichtegem (zandstreek). Voor de kustgemeenten valt te wijzen op een bevolkingsdaling te Oostende in de periodes 1970-81 (-3,2%) en 1981-91 (-0,6%). De administratieve omschrijving van de stad Oostende (3.722 ha) is betrekkelijk gering en de stad Oostende (huidige omschrijving) heeft veruit de grootste bevolkingsdichtheid van alle Westvlaamse gemeenten (1.816 inwoners/km²). In de periodes 1970-81 en 1981-91 is de bevolkingsgroei in de niet-kustgemeenten van het arrondissement Oostende relatief groot in vergelijking met het gemiddelde van West-Vlaanderen, Vlaanderen en het Rijk. Voor uitspraken qua suburbanisatie en desurbanisatie is het wel noodzakelijk rekening te houden met de administratieve begrenzingen, de huidige bevolkingsdichtheid en andere¹

B. Bevolkingskomponenten

Inzake natuurlijke akkres (geboortensterfte) scoort het arrondissement Oostende thans zeer ongunstig. Voor de periode 1986-90 is er overschot van sterften op geboorten. In slechts 9 van de 43 Belgische arrondissementen was de toestand nog ongunstiger. Het negatieve saldo voor het arrondissement Oostende is toe te wijzen aan de stad Oostende en in geringe mate aan Middelkerke.

Het dominante gegeven qua bevolkingsevolutie is het migratiesaldo. Tabel 2 geeft de migratiesaldi voor de periode 1947-90.

In de periodes 1947-61 en 1961-70 bekleedde het arrondissement Oostende telkens de 9e plaats in de rangorde van de 43 Belgische arrondissementen. In de periode 1970-81 was er een terugval naar de 22e plaats. Voor de jaren 1981-85 komt het arrondissement Oostende op de 6e plaats en voor de jaren 1986-90 op de 5e plaats².

Tijdelijk (periode 1970-81) scoorden de niet-kustgemeenten beter dan het geheel van de kustgemeenten. Vóór 1970 kenden de niet-kustgemeenten een vertrekoverschot. In de periode van 1971-81 had de stad Oostende een aanzienlijk vertrekoverschot(2,3 p.d.). In de jongste vier jaar was er opnieuw een vestigingsoverschot.

Tabel 2

Jaargemiddelde van de migratiesaldi, per 1.000 inwoners, 1947-90

	Periode 1947-61	Periode 1961-70	Periode 1970-81	Periode 1981-85	Periode 1985-90
Arrondissement Oostende					
Kustgemeenten	+2,8	+3,7	+0,6	+3,8	+6,1
Overig arrondissement	-5,1	-1,5	+3,2	+2,7	+1,3
Arrondissement Oostende	+0,9	+2,5	+1,1	+3,6	+5,0
West-Vlaanderen	-2,5	-0,3	-0,2	+0,6	+1,0
Vlaams Gewest	n.b.	+1,4	+1,4	+0,1	+1,0
Het Rijk	+0,5	+1,8	+1,0	-0,4	+0,6

Bron: Volkstellingen 31 december 1947, 31 december 1961, 31 december 1970 en 1 maart 1981. Bevolkingsregisters en Rijksregister voor de jaren 1981 tot en met 1990.

Voor de Kustzone blijkt het woonklimaat in sterke mate bepalend te zijn voor de huidige inwijkingsoverschotten.

In de jaren 1981-90 kende het arrondissement Oostende een vestigingsaldo ten aanzien van het eigen land van circa 5.100 personen. Ten opzichte van het arrondissement Brussel-hoofdstad was er een positief saldo van 1.100 personen en ten opzichte van Halle-Vilvoorde van meer dan 700 personen. Er was een vertrekoverschot te opzichte van het aangrenzende arrondissement Veurne van 300 personen en een positief saldo ten opzichte van het arrondissement Brugge van 500 personen.

Uit de gegevens van het Rijksregister voor de jaren 1988 tot en met 1990 blijkt dat het inwijkingsoverschot voor 50% bestaat uit personen van 55 jaar en ouder. In de leeftijdsgroep van 25 à 30 jaar – de jonge volaktieven – is er een

uitwijkingsoverschot. Dit patroon wordt sterk bepaald door de Stad Oostende en in mindere mate door Middelkerke. Tijdens de jaren 1988-90 noteerde de Stad Oostende een vestigingsoverschot van 511 personen (Rijksregister). Er was een positief saldo in de leeftijdsklassen van 55 jaar en meer van 548 personen. In de leeftijdsklassen van 20 à 34 jaar was er een verlies van 252 personen.

¹ Vestiging te Bredene dan wel te Zandvoorde (Oostende) wordt door de auteurs qua desurbanisatie en suburbanisatie fundamenteel anders gekatalogeerd, hoewel de geografische afstand tot de stadskern van Oostende volledig vergelijkbaar kan zijn.
² Voor de jaren 1981 tot en met 1990 komt het kustarrondissement Veurne op de 1e plaats.

Het arrondissement Oostende kende aanvankelijk een gunstige economische ontwikkeling, gestoeld op het toerisme. De industriële ontwikkeling is grotendeels voorbijgegaan aan het arrondissement Oostende; het toerisme en daarmee verbonden tertiaire activiteiten bepalen het grondpatroon. De industrialiseringsgraad is de laagste van alle Vlaamse arrondissementen.

De werkloosheidsdruk is zelfs in de seizoenmaanden groter dan gemiddeld in West-Vlaanderen en zelfs in de westhoek.

Diversifikatie van de economische onderbouw en grotere seizoensspreiding en een kwalitatieve verbetering van het toerisme zijn vereisten om het structurele karakter van de werkloosheid aan te pakken.

De vergrijzing en de ontgroening van de bevolking in het arrondissement Oostende is frappant. Volgens het Rijksregister was er op 1 januari 1991 geen enkel Belgisch arrondissement met een lager aandeel van de leeftijdsgroepen beneden 15 jaar (aandeel 16,4% tegenover gemiddeld 18% in Vlaanderen en West-Vlaanderen). Het arrondissement Oostende (17,5%) heeft samen met het arrondissement Veurne (17,8%) het grootste aandeel inwoners van 65 jaar en ouder. De stad Oostende scoort zeer ongunstig, zoals alle kustgemeenten met uitzondering van Bredene.

De effecten zijn terug te vinden in de evolutie en de structuur van de gezinnen en korrelatief het woningbestand.

Volgens de volkstellingen van 1970 en 1981 steeg de bevolking in het arrondissement Oostende met 2.161 personen; het aantal gezinnen steeg echter met 5.782 eenheden, waarvan 3.894 bij de alleenwonenden. In de Stad Oostende liep de bevolking terug met 2.312 personen; het aantal gezinnen nam niettemin toe met 2.254 eenheden, waarbij een aangroei van alleenwonenden werd genoteerd met 2.553 eenheden (= woongelegenheden). Ook de recente gegevens van

het Rijksregister – omzichtig te benaderen – wijzen op een verdere eerder spektakulaire aangroei van het aantal gezinnen c.q. alleenwonenden.

Uit een en ander is duidelijk dat het positief demografisch verloop – zuiver kwantitatief beschouwd – niet zonder meer een aanwijzing is van een gunstige werkgelegenheidssituatie en daaraan gekoppeld positieve evolutie van het welvaartsniveau.

Tabel 3

Het gemiddeld belastbaar inkomen per belastingplichtige in het arrondissement Oostende. Evolutie sinds 1965

	Jaar 1965	Jaar 1989
Inkomen in 1.000 fr.	103,6	631,4
Index (Rijk = 100)	95,1	91,4
Index (West-Vlaanderen = 100)	110,0	95,5
Rangorde binnen het Rijk	11	34
Rangorde binnen West-Vlaanderen	1	6

Bron: NIS, Fiskale Statistiek van de inkomsten onderworpen aan de personenbelasting.

Inkomensniveau

Een maatstaf voor het welvaartsniveau – hoewel gebrekkig – is te vinden in de statistiek van de belastbare inkomens. Het gemiddeld belastbaar inkomen per aangifte is een betere indikator per inwoner³.

Volgens de fiskale statistiek van de inkomens bedroeg in 1989 het belastbaar inkomen per belastingplichtige in het arrondissement Oostende 631.400 fr. Hiermee scoorde Oostende slechter dan het gemiddelde van de provincie West-Vlaanderen (660.900 fr.), het Vlaams Gewest (700.100 fr.) en het Rijksgemiddelde (690.600 fr.).

In de rangorde van de 43 Belgische arrondissementen, gerangschikt naar dalend inkomen, komt Oostende hiermee op de 34e plaats⁴. Ten opzichte van de 22 Vlaamse arrondissementen neemt het Oostendse de 20e plaats in en wordt nog slechts gevolgd door de Westhoekarrondissementen Ieper en Diksmuide. Dat de relatieve welvaartstoestand van het arrondissement Oostende ooit opvallend beter is geweest bewijzen de gegevens van tabel 3.

In 1965 was het belastbaar inkomen per aangifte in de kustgemeenten van de Middenkust gemiddeld 30% groter dan in overig arrondissement Oostende. In 1989 was het gemiddeld inkomen even hoog.

³ Het inkomen per capita geeft een overdreven gewicht aan de invloed van het aantal kinderen ten laste.

⁴ Beschouwt men het mediaan-inkomen dan komt het arrondissement Oostende op de 31e plaats.

Het arrondissement Oostende heeft in de naoorlogse periode een gunstige economische ontwikkeling gekend hoofdzakelijk gestoeld op de toeristische sektor. Tussen 1954 en 1965 groeide het aantal (officiële) toeristische overnachtingen aan de Belgische kust met gemiddeld circa 8% per jaar. De felle vraagdruk werd kwantitatief goed opgevangen; hetzelfde kan niet worden gezegd van de kwalitatieve manier (inpalmen duinen, inplanting kampeerterreinen, terugval logiesaanbod, hotels en andere). Een belangrijk kenmerk van de toeristische vraag is ook de gekoncentreerdheid in de tijd.

Vanaf het midden van de jaren zestig is het groeiritme van de toeristische vraag sterk vertraagd en in de tweede helft van de jaren zeventig was er zelfs terugval. De Kust kreeg uitgesproken mededinging van de mediterane landen en heeft in die periode onvoldoende prijsbeheersing aan de dag gelegd. Ook het proces van de gezinsverdunding, het bereiken van een bepaald verzadigingsniveau (draagvlak van het natuurlijk rekreatief apparaat, bereikbaarheid en dergelijke) waren negatieve factoren voor de Belgische Kust. Een zekere heropbloei van het kusttoerisme in de jaren tachtig heeft de situatie voor de Middenkust niet fundamenteel gewijzigd. De problematiek van een adekwate ruimtelijke ordening bezwaart de toekomstperspektieven.

West-Vlaanderen heeft in de jaren zestig en het begin van de jaren zeventig een opmerkelijke economische ontwikkeling gekend, met diepgaande structurele veranderingen. Vooral de industrie is de motor geweest van de expansie van werkgelegenheid en inkomen. Deze ontwikkeling is grotendeels voorbijgegaan aan het arrondissement Oostende, waar het toerisme en daarmee verbonden tertiaire activiteiten het grondpatroon zijn blijven bepalen.

De relatief ongunstige evolutie van het inkomensniveau kan worden geprojecteerd tegen het verloop van de werkgelegenheidssituatie.

Werkgelegenheidssituatie

De thans te zwakke onderbouw van de Oostendse economie komt duidelijk tot uiting in de analyse van de structuur van de economische activiteiten en het verloop ervan.

A. Werkgelegenheidscoëfficiënten

Vooreerst wordt in tabel 4 een overzicht gegeven van de evolutie van de werkgelegenheidscoëfficiënten⁵ in de periode van 1947-81.

De stad Oostende is een tewerkstellingscentrum met een werkgelegenheidscoëfficiënt van meer dan 100. Voor het geheel van het arrondissement Oostende is de werkgelegenheidscoëfficiënt evenwel ongunstig geëvolueerd. In 1981 werd voor het arrondissement Oostende nog slechts 79,8 gehaald tegenover 91,5 in 1947⁶.

Omwille van de ongunstige werkgelegenheidssituatie buiten de kustgemeenten en het nog sterk agrarisch ka-

Oostende in de rangorde van de acht Westvlaamse arrondissementen op de vijfde plaats (na Kortrijk, Brugge, Roeselare en Veurne).

In 1982 werd door de EG-Kommissie beslist dat in West-Vlaanderen nog enkel de bestuurlijke arrondissementen Diksmuide, Ieper en Veurne werden erkend als ontwikkelingsgebied. De GOM - West-Vlaanderen - gesteund door de Vlaamse Executieve - heeft op goede gronden gepleit om ook het kieskanton Gistel (fusiegemeenten Gistel, Ichtegem, Oudenburg) op te nemen evenals het industriegebied Stene-Zandvoorde-Oudenburg (erkend als bedrijventerrein van nationaal belang), maar tevergeefs⁸.

Tabel 4
Werkgelegenheidscoëfficiënten, 1947-81

Teldatum	Arrondissement Oostende			West-Vlaanderen		
	Kustgemeenten	Overig arrondissement	Totaal	W.-Vl. zonder Westhoek (a)	Westhoek (a)	Westvlaams arrondissement met hoogste coëfficiënt
31 dec. 1947	101,8	59,9	91,5	89,0	74,0	Oostende (91,5)
31 dec. 1961	99,3	52,4	88,5	91,6	72,6	Kortrijk (94,8)
31 dec. 1970	96,8	58,7	88,4	95,3	76,7	Kortrijk (100,9)
1 maart 1981	88,8	49,0	79,8	86,8	74,5	Kortrijk (90,2)

(a) Westhoek: bestuurlijke arrondissementen Diksmuide, Ieper en Veurne (huidige erkenning als ontwikkelingsgebied).

Bron: NIS, Volkstellingen.

rakter werden deze gemeenten mee opgenomen in de omschrijving van de Westhoek waarop het eerste vijfjarenplan (1964-68) en het tweede vijfjarenplan (1969-73) van toepassing was⁷.

De werkgelegenheid heeft de groei van de beroepsbevolking niet kunnen volgen in het arrondissement Oostende. In het arrondissement Oostende steeg de beroepsbevolking in de periode van 1947-81 met 29%; in het aangrenzende kustarrondissement Brugge was dit 40%. De werkgelegenheidscoëfficiënt viel in het arrondissement Oostende terug van 91,5 in 1947 tot 79,8 in 1981; in het arrondissement Brugge was er een toename van 87,7 tot 88,6.

In 1981 kwam het arrondissement

⁵ Werkgelegenheidscoëfficiënt: aantal arbeidsplaatsen in de regio per 100 aldaar woonachtige beroepsactiven (inclusief werkzoekenden; exclusief dienstplichtigen).

⁶ Er is in aanmerking te nemen dat de volkstellingen telkens plaats hadden buiten het toeristisch seizoen.

⁷ De Westhoek omvatte ook de vroeger autonome gemeenten Stene en Zandvoorde (thans Oostende), Leffinge, Mannekensvere, Schore, Slijpe, St.-Pieters-Kapelle (thans Middelerke).

⁸ Zie onder meer: dr. ec. O. Vanneste, *De Westhoek, een economische evaluatie*, Rede uitgesproken voor de Provincieraad van West-Vlaanderen in zitting van 1 oktober 1991.

In West-Vlaanderen is er – na een tijdelijke sterke terugval van de werkgelegenheid – een duidelijke herneming geweest na 1983, ondersteund door de groei in de industrie. In het arrondissement Oostende is de zwakke industriële onderbouw verder afgekald.

B. Structuur van de werkgelegenheid en evolutie

1. Structuur: Globaal

Volgens de volkstelling van 1 maart 1981 waren in het arrondissement Oostende 1.673 arbeidsplaatsen gesitueerd in de primaire sektor (landbouw, tuinbouw, visserij). Dit is 4,1% van de totale werkgelegenheid (West-Vlaanderen 6,3%). Het is duidelijk dat het groeipotentieel van de primaire sektor zo goed als onbestaande is. In land- en tuinbouw loopt de werkgelegenheid verder terug en in de visserij is de evolutie ongunstig. Hierbij kan onder meer worden verwezen naar de terugloop van het aantal vissersschepen met Oostende als thuishaven en naar het dalend aantal vissers.

De secundaire sektor (industrie, energie, bouw) is zwak aanwezig. In 1981 telde het arrondissement Oostende slechts 8.400 arbeidsplaatsen in deze sektor of 21% van de totale werkgelegenheid. Het aandeel in de totale werkgelegenheid is niet de beste maatstaf voor een vergelijking met andere regio's, omdat dan geen rekening wordt gehouden met het niveau van de totale werkgelegenheid. In het arrondissement Oostende waren er in maart 1981 16 jobs in de secundaire sektor per 100 aldaar woonachtige beroepsactieven tegenover gemiddeld 35 in West-Vlaanderen en 30 in het Rijk. In slechts vijf Belgische arrondissementen (Dinant, Thuin, Bastenaken, Aarlen, Borgworm) werd het niveau van het arrondissement Oostende niet gehaald.

De tertiaire sektor (transport, handel en diensten) is de dominante sektor. In maart 1981 werden 30.628 jobs geteld of 75% van het totaal (tegenover 53% in West-Vlaanderen en 62% in het Rijk). Per 100 beroepsactieven waren er 60 jobs in de tertiaire sektor. Dit niveau werd enkel overschreden in de arrondissementen Brussel-hoofdstad (109), Antwerpen (63) en Aarlen (62)⁹.

Sinds 1981 is het dominante karakter van de tertiaire sektor verder toenomen.

2. Nadere analyse van de structuur en het verloop

In de primaire sektor is de werkgelegenheid sinds 1947 ononderbroken gedaald. Volgens de volkstellingen was er in land- en tuinbouw tussen 1947 en 1981 een daling van circa 4.100 tot 1.300 arbeidsplaatsen en in de visserij van 1.700 tot 400. In land- en tuinbouw gaat het thans haast uitsluitend om zelfstandigen, helpers en helpsters. Sinds 1981 is de terugloop van de bestendig tewerkgestelden in land- en tuinbouw in absolute cijfers gering¹⁰. Intensivering in de richting van de tuinbouw en fruitteelt kan wellicht het arbeidspotentieel grosso modo handhaven.

Oostende heeft als vissershaven zeer sterk aan belang ingeboet. Volgens het Bestuur van het Zeewezen en de Binnenvaart waren er eind 1990 te Oostende 56 bemande vaartuigen en beliep het aantal aangemonsterde zeelieden 227 eenheden. In 1958 betrof het 174 bemande vaartuigen en een bemanning van 921 personen. Het aandeel van Oostende in de kustvloot is qua vaartuigen gedaald van 44% in 1958 tot 29% op heden, ten gunste van Zeebrugge. Het aandeel in de bemanning viel terug van 53% op 27%. De door de EG toegekende kwota laten geen uitbreiding toe van de vloot. De modernisering van de vloot en de visserij op andere soor-

ten en andere visgronden moet worden gestimuleerd. Volle aandacht dient te worden gegeven aan het in toepassing brengen van de mogelijkheden van marijkultuur. De visverwerkende industrie blijkt mogelijkheden te bieden, maar schaalvergroting en centralisatie zijn aan de orde.

De industrie is in het arrondissement Oostende nooit werkelijk van de grond gekomen. Het weinige dat er was – waaronder ook scheepsbouw – is zwaar onder druk gekomen. In de periode van industriële diversifikatie en expansie in West-Vlaanderen is het arrondissement Oostende buiten deze beweging gebleven, medebeïnvloed door een gebrek aan aanbod van bedrijventerreinen in de expansieperiode en door de aarzeling om naast de toeristische sektor ook de industriële potenties te activeren¹¹.

In de periode 1958-90 heeft West-Vlaanderen – niettegenstaande de sterke desindustrialisering in het Rijk¹² – een aanwinst gerealiseerd in de industrie van meer dan 20.000 bezoldigden. Ook in de kwetsbare textielstreek van het Zuiden van West-Vlaanderen was er over het geheel van de periode 1958-90 aangroei. Het arrondissement Oostende is het enige Westvlaamse arrondissement zonder aangroei.

Tabel 5 geeft de evolutie in de industrie en de huidige structuur.

Tabel 5

Evolutie van de bezoldigde werkgelegenheid in de industrie in het arrondissement Oostende en in West-Vlaanderen, 1958-90

Bedrijfstakken	Evolutie 1958-90			Toestand 30 juni 1990	
	Arrondissement Oostende	West-Vlaanderen	Arrondissement Oostende	Procentuele verdeling Arrondissement Oostende	West-Vlaanderen
Metaalnijverheid	+120	+20.700	940 (a)	21,9	33,5
Textielnijverheid	+70	-7.900	314	7,3	19,9
Voedingsnijverheid	+100	+5.650	1.075	25,0	10,9
Houtnijverheid	-45	+2.600	192	4,5	10,4
Konfektienijverheid	0	+2.950	170	3,9	7,5
Keramische nijv., glas	-200	-2.300	276	6,4	4,0
Scheikundige nijverheid	-300	+680	643	15,0	1,9
Grafische nijverheid	-20	+1.850	133	3,1	3,3
Overige industrie	+175	-3.830	554 (a)	12,9	8,6
Totaal	-100	+20.400	4.297	100,0	100,0

(a) Waarvan 312 in de energiesector.

Bron: Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ).

De industrialiseringsgraad van het arrondissement Oostende is ook thans (zoals in 1981) de laagste van alle Vlaamse arrondissementen. In 1961 – in de beginfase van de industriële opgang van West-Vlaanderen – scoorde het arrondissement Oostende beter dan de arrondissementen Diksmuide en Veurne.

De bouwsector heeft impulsen gekregen via de vraag naar vakantiewoningen en tweede verblijven. In deze sector is de groei die plaatshad in de periode 1958-64 nadien volledig verloren gegaan. In de periode 1974-90 is het aantal bezoldigden in de bouwsector dat door de RSZ wordt geregistreerd in het arrondissement Oostende¹³ gedaald van 3.432 tot 1.890 eenheden.

De bouwactiviteit is in de kustgemeenten nog groot. Volgens gegevens van het Kadaster werden in de jaren 1981-89 in het arrondissement Oostende 8.768 nieuwe woongelegenheden (inclusief tweede verblijven in appartementsgebouwen) in gebruik genomen, dit is 17% van het totaal van West-Vlaanderen. De ruimtelijke mogelijkheden voor de bouw van vakantiewoningen en tweede verblijven zijn thans beperkt.

De renovatie van de haven van Oostende en de potenties rond de luchthaven zullen impulsen geven aan de ontwikkeling van de secundaire sector. Japanse bedrijven (Daikin, Mutoh en zopas nog Kasei Belgium van de Mitsubishi groep) hebben de goede ligging van de stad Oostende en zijn aanbod als stedelijk centrum (diensten, onderwijs en andere) reeds weten in te schatten en de expansie van Daikin is een duidelijk signaal van verdere toekomstverwachtingen. Door de bouw van een bedrijventercentrum te Oostende – een initiatief van de GOM – West-Vlaanderen, in samenwerking met de plaatselijke KMO's en met de steun van het Vlaams Gewest – wordt het eigen ontwikkelingspotentieel van de regio op goede banen gezet.

De tertiaire sector was de aanbrenner van welvaart voor de regio Oostende. De oriëntering op deze sector is dusdanig exclusief geweest dat toen de grenzen van de groei steeds dichter werden benaderd, het ook bleek dat de tertiaire sector alleen niet toeliet voet te zetten naast de andere Westvlaamse regio's in de algemene opgang.

De tertiaire sector is een zeer heterogene sector en het volgen van de totale werkgelegenheid kan slechts benaderend gebeuren, mede door de wijzigin-

gen in de klassifikatie van activiteiten bij opeenvolgende volkstellingen. Belangrijk is ook voor ogen te houden dat steeds meer taken door de industrie worden uitbesteed (informatica, reclame, schoonmaak en dergelijke) en thans in de tertiaire sector worden geregistreerd (zakelijke dienstverlening). De tewerkstelling van arbeiders via interim-bureaus in de industrie, wordt geregistreerd onder de tertiaire sector.

De tertiaire sector is blijven groeien, ook toen in de periode van 1974-83 de werkgelegenheid in de secundaire sector in West-Vlaanderen sterk terugliep.

De volkstellingen van 31 december 1970 en 1 maart 1981 geven aan dat er in de tertiaire sector een aangroei was van 27.800 tot 30.600 arbeidsplaatsen of 10%. In die periode is het aandeel van het arrondissement Oostende in het geheel van West-Vlaanderen voor het eerst gedaald. Dit aandeel steeg van 16,3% in 1947 tot 17,9% in 1970 en viel terug op 16,0% in 1981.

In de periode 1970-81 was onder meer de daling in de kleinhandel (alle sociale standen) duidelijk groter in het arrondissement Oostende (-13%) dan gemiddeld in West-Vlaanderen (-3%) en was er in de groothandel nauwelijks groei (+4%) in vergelijking met West-Vlaanderen (+12%).

Voor het arrondissement Oostende is de transportsector (zeehaven, luchthaven) een belangrijk steunpunt. Het specifieke van de kustarrondissementen ligt verder in de horecasektor en activiteiten verbonden met de toeristische sector.

Tabel 6 geeft een inzicht betreffende de dominante branches van de tertiaire sector en de evolutie van de werkgelegenheid sinds 1970.

Volgens de volkstelling van 1 maart 1981 waren er in het arrondissement Oostende in vervoer en verkeer 12,2 jobs per 100 beroepsactiviteiten tegenover gemiddeld 5,1 in West-Vlaanderen. Voor de horecasektor was dit respectievelijk 6,3 en 3,0. Sterk vertegenwoordigd – maar minder uitgesproken dan de voorgaande branches – was ook de kleinhandel (8,9 tegenover 7,7), maar niet de groothandel (zie tabel 6). Als branches die sterk vertegenwoordigd zijn, maar qua totale tewerkstelling toch minder belangrijk, zijn te vermelden dienstverlening, recreatie en cultuur en ook centrale, regionale en lokale besturen evenals defensie.

In sommige branches, zoals de kleinhandel, komen veel zelfstandigen, hel-

pers en helpsters voor. In andere branches gaat het haast uitsluitend om loonen weddetrekkenden, zoals vervoer en verkeer (zie tabel 6).

De bezoldigde werkgelegenheid (onderworpen aan de RSZ) was niet in alle branches stijgend. In de kleinhandel daalde het effectief in de jaren zeventig; na 1981 was er opnieuw – maar toch eerder beperkt – een groeitendens¹⁴. Het aandeel in West-Vlaanderen is verminderd van 18,0% in 1974 tot 14,3% in 1990.

Bij de analyse van het tewerkstellingsverloop moet voor ogen gehouden worden dat er een aanzienlijk tewerkstellingsverlies was door de overplaatsing van een deel van de zeemacht naar Zeebrugge. Volgens de RSZ daalde het aantal effectieven van 2.646 in 1976 tot 876 in 1990.

Groeiende sectoren – zoals de horecasektor – hebben het tempo van West-Vlaanderen als geheel niet gevolgd. De enige branches waarvan het aandeel in West-Vlaanderen is gestegen zijn 'dienstverlening aan bedrijven'¹⁵, 'centrale, regionale en lokale besturen' evenals 'rechtswezen, openbare veiligheid, brandweer, sociale verzekering'. In de horecasektor was er groei, maar het aandeel in West-Vlaanderen daalde niettemin van 35,8% in 1974 tot 24,6% in 1990.

⁹ De hoge score van het arrondissement Aarlen wordt bepaald door de sterke aanwezigheid van Overheidsdiensten, waaronder landsverdediging.

¹⁰ De statistische informatie is weinig betrouwbaar voor de vrouwelijke tewerkgestelden.

¹¹ Het was pas in 1963 dat bestemming als industriezone werd gegeven aan terreinen te Oostende-Zandvoorde en te Stene. De werken tot het bouwrijp maken van het terrein te Stene werden in 1969 beëindigd.

¹² Verlies in de industrie (inclusief extractieve nijverheid) in de periode 1958-90 van circa 360.000 bezoldigden.

¹³ De registratie gebeurt in een aantal gevallen volgens de werven en niet volgens de maatschappelijke zetel van de ondernemingen.

¹⁴ De aangroei na 1987 is ten dele statistisch van aard door de opname van personen die gewoonlijk niet langer dan twee uur per dag werken.

¹⁵ Pas in 1989 was er een belangrijke aangroei.

Tabel 6
 Structuur en ontwikkeling van de werkgelegenheid in de tertiaire sektor, arrondissement Oostende, 1970-90

Bedrijvigheden	NACE- kode	Totale tewerkstelling (volkstellingen)				Bezoldigde tewerk- stelling (volks- telling) maart 1981	Bezoldigde tewerkstelling (RSZ)				Aandeel in West-Vlaanderen				
		Absolute cijfers		Per 100 beroeps- aktieven, maart 1981	Tellingen 30 juni				Volkstelling				RSZ		
		Dec. 1970	Maart 1981		1974		1981	1987 (a)	1990 (a)	1970	1981	1974		1981	1990
				Arron- dissem. Oostende	West- Vlaan- deren										
Kleinhandel	64/65	5.233	4.540	8,9	7,7	1.959	2.455	1.963	2.189	2.489	15,3	13,7	18,0	14,3	14,3
Groothandel	61	1.319	1.375	2,7	2,8	1.073	1.471	1.475	1.378	1.336	12,2	11,3	12,8	12,0	8,7
Maaltijden-, dranken- en logiesverstrekkende bedrijven (horeca)	66	2.866	3.222	6,3	3,0	1.749	2.884	2.916	3.084	3.532	23,6	24,9	35,8	28,6	24,6
Vervoer en verkeer	71 t/m 79	4.839	6.255	12,2	5,1	6.099	4.756	5.050	4.491	4.478	27,8	28,4	30,5	30,0	22,7
Dienstverlening recreatie en cultuur	97	534	597	1,2	0,6	500	686	523	645	776	33,3	21,6	34,8	19,2	18,7
Centrale, regionale en lokale besturen	911	1.969	2.205	4,3	3,1	2.201	1.297	1.476	1.800	2.244	21,3	16,3	15,4	13,4	16,0
Land-, zee- en luchtmacht	915	2.503	1.637	3,2	1,2	1.637	2.232	1.480	1.063	876	47,5	31,5	44,7	40,7	17,2
Rechtswezen, openbare veiligheid, brandweer, wettelijke sociale verzekering	912+ 913+ 914+ 919	600	963	1,9	1,4	963	688	826	973	1.026	15,6	15,5	14,1	13,6	14,8
Onderwijs	93	2.584	3.225	6,3	6,6	3.222	3.155	3.462	3.396	3.452	12,7	11,4	12,3	11,4	10,9
Volksgezondheid en diergeneeskunde	95	1.121	1.967	3,8	3,7	1.572	1.247	1.915	1.930	2.254	12,2	12,1	13,2	13,4	12,7
Bank- en krediet- en verzekeringswezen en hulpbedrijven	81+82+ 83-839	1.208	1.682	3,3	3,3	1.178	1.073	1.513	1.594	1.797	29,9	11,8	12,8	14,3	12,0
Dienstverlening aan bedrijven	839	163	67	0,1	0,1	58	8	10	171	654	36,9	10,7	2,0	1,1	6,6
Overige		2.865	2.893	5,7	5,6	2.113	2.362	3.158	3.243	3.883	13,3	11,9	13,9	13,3	11,0
Totaal		27.804	30.628	59,8	44,3	24.324	24.314	25.767	25.957	28.797	17,9	16,0	18,7	16,4	13,9

(a) Vanaf oktober 1987 met inbegrip van de werknemers die gewoonlijk niet langer dan twee uur per dag werken. Er was ook overgang van TWW naar Gesco.

pvc-ramen
alu-ramen
verandas
balustrades

WERKHUIZEN

roelants

natiëlaan 259 8300 knokke-heist 050/60 57 88

De seizoenmatigheid van de tewerkstelling is in sommige branches bijzonder groot, maar statistisch niet juist te vatten. De volkstelling van 31 december 1981 geeft voor de horecasektor 1.749 werknemers; de RSZ-telling van 30 juni 1981 vermeldt 2.916 onderworpenen¹⁶.

De statische informatie is voor de tertiaire sektor algemeen gebrekkig. De volkstelling van 1 maart 1981 geeft 6.099 werknemers tewerkgesteld in vervoer en verkeer in het arrondissement Oostende. De RSZ-telling – die de zee- en landvervoer, die onder de Hulp- en Voorzorgkas ter zake ressorteren, evenals de binnenschippers niet geografisch ventileert – geeft slechts 5.050 werknemers. In de sektor vervoer en verkeer blijkt er volgens de RSZ een daling te zijn geweest en het aandeel in West-Vlaanderen is teruggefallen van 30,5% in 1974 tot 22,7% in 1990.

Meer dan de analyse per branche is de uitsplitsing significantief naar marktsektor en kollektieve sektor¹⁷. Het financieringsdraagvlak voor de tertiaire sektor is te vinden in de marktsektor. Hiervoor is reeds aangegeven dat de primaire en de secundaire sektor op dit vlak geen sterke ondersteuning geven.

Tabel 7 geeft de evolutie in de periodes 1974-81 en 1981-90 voor het arrondissement Oostende en voor West-Vlaanderen.

In het arrondissement Oostende heeft de aangroei in de marktsektor weliswaar in de jongste periode (in feite vooral 1988-90) enige betekenis gekregen, maar ze blijft gering en beneden de toename in de kollektieve sektor. Het arrondissement Oostende haalt amper 3% van

de Westvlaamse aangroei in de marktsektor.

De groei van de werkgelegenheid in de marktsektor (verhandelbare diensten) blijkt algemeen eerder te vertragen¹⁸. Rationalisering in de diensten, zoals de financiële sektor, is remmend voor de tewerkstellingskreatie.

De aangroei van de bezoldigde werkgelegenheid in de tertiaire sektor is in het arrondissement Oostende in vergelijking met West-Vlaanderen gering. Wordt deze aangroei in de periode 1981-90 uitgedrukt in procent van de totale beroepsbevolking dan zijn de verhoudingscijfers als volgt:

	Arrondissement Oostende	West- Vlaanderen
Marktsektor	+ 1,8	+ 5,3
Kollektieve sektor	+ 2,3	+ 3,3
Totaal (a)	+ 4,1	+ 8,6

(a) Exclusief de evolutie tussen 1987 en 1988 (wijziging in registratie door RSZ).

Het aantal zelfstandigen, helpers en helpsters in de tertiaire sektor is in de periode 1981-90 ook aangegroeid. In het arrondissement Oostende was er – volgens het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen – een toename van 865 bijdrageplichtigen. De groei concentreert zich bij de bestuurders van vennootschappen en vrije beroepen. Per 100 beroepsaktieven bedroeg de aangroei 1,7 in het arrondissement Oostende tegenover gemiddeld 1,9 in West-Vlaanderen.

Werkloosheid

Een opvallend kenmerk van het arrondissement Oostende is reeds sinds lang de verhoudingsgewijze grote werkloosheid, met geprononceerde seizoenschommelingen.

Ook in de jaren vijftig – toen het Oostendse volop in de groeibeweging zat van het toerisme – was de werkloosheid groot. Toen werden de niet-kustgemeenten het sterkst getekend door de werkloosheid. Het zuid-oostelijk deel was het woongebied van tal van seizoenarbeiders, tewerkgesteld in Frankrijk. Dit gebied sloot aan bij de centrale werkloosheidszak van West-Vlaanderen. In de kustgemeenten werd bij de vrouwen een relatief hoge werkloosheid waargenomen, in belangrijke mate bepaald door de oriëntering op de toeristische activiteit en het te smalle toeristisch seizoen.

Tabel 8 geeft voor de jaren 1959-1960-1961 het jaargemiddelde van de geregistreerde werkloosheid en de werkloosheidsgraad voor de kustgemeenten en Overig arrondissement Oostende in vergelijking met het gemiddelde in West-Vlaanderen en het Rijk.

¹⁶ Het topseizoen is juli-augustus. Onder meer veel jobstudenten worden nooit geregistreerd.

¹⁷ Zie dr. ec. O. Vanneste, 'De tertiaire sektor als bron van werkgelegenheid', *Verzamelde toespraken 1980-89*, WES, Brugge, 1990, blz. 172 en 181.

¹⁸ Zie onder meer 'Tijdschrift van de Nationale Bank van België', juli-augustus 1991, blz. 9.

Tabel 7

Evolutie van de bezoldigde werkgelegenheid in de tertiaire sektor, naar marktsektor en kollektieve sektor, arrondissement Oostende en West-Vlaanderen, 1974-90

	Arrondissement Oostende			West-Vlaanderen			Aandeel in West-Vlaand.
	1974-81	1981-90	Totaal (a)	1974-81	1981-90	Totaal (a)	
Marktsektor	+ 22	+ 899	+ 921	+ 8.699	+ 22.809	+ 31.508	2,9
Kollektieve sektor	+ 1.431	+ 1.199	+ 2.630	+ 18.264	+ 14.536	+ 32.800	8,0
Totaal	+ 1.453	+ 2.098	+ 3.551	+ 26.963	+ 37.345	+ 64.308	5,5

(a) De toename (of vermindering) tussen juni 1987 en juni 1988 is niet in rekening gebracht, om de statistische groei zoveel mogelijk te elimineren die voortvloeit uit de registratie van personen die niet meer dan twee uur per dag werken.

Tabel 8
 Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (daggemiddelden)
 tijdens de jaren 1959-1960-1961, arrondissement Oostende, West-Vlaanderen en het Rijk

	Jaargemiddelde 1959-1960-1961					
	Absolute cijfers			Per 100 beroepsaktieven		
	M.	V.	Totaal	M.	V.	Totaal
Arrondissement Oostende						
Kustgemeenten	1.394	654	2.048	5,4	7,5	5,9
Overig arrondissement	734	93	827	9,1	4,3	8,0
Arrondissement Oostende	2.128	747	2.875	6,3	6,9	6,4
West-Vlaanderen	12.631	3.137	15.768	4,5	3,1	4,1
Het Rijk	79.608	28.028	107.636	3,1	3,0	3,1

In de kustgemeenten beliep de werkloosheidsgraad gemiddeld over het jaar 5,9% en in het Overig arrondissement Oostende 8,0% tegenover 4,1% in West-Vlaanderen en 3,1% in het Rijk. De situatie in Overig arrondissement Oostende was werkelijk alarmerend bij de mannen. De niet-kustgemeenten van het arrondissement Oostende werden dan ook als ontwikkelingsgebied erkend voor de toepassing van de wet van 14 juli 1966 (regionale expansiewet) en opgenomen in de toenmalige omschrijving van de Westhoek waarop het eerste vijfjarenplan van toepassing was. In de arrondissementen Diksmuide, Ieper en Veurne (huidige Westhoek) was in 1959-60-61 gemiddeld 6,6 op 100 mannen werkloos.

Bij de volkstelling van 31 december 1961 kwam het arrondissement Oostende in de rangorde van de 43 Belgische arrondissementen aan de top qua werkloosheidsgraad. Enkel in de arrondissementen Diksmuide (12,2%) en Veurne (7,4%) werd een hogere werkloosheidsgraad geregistreerd dan in het arrondissement Oostende (6,1%). Het gemiddelde was het dubbele van het Rijk (2,8%) en 60% groter dan het gemiddelde van West-vlaanderen (3,8%) dat slechter scoorde dan elk van de andere Belgische provincies. De rangorde van het arrondissement Oostende (3e) was dezelfde voor de mannen en voor de vrouwen. De kustgemeenten van het arrondissement Oostende scoorden bij de mannen (5,4%) beter dan Overig arrondissement Oostende (7,7%). Bij de vrouwen was de situatie tegengesteld (7,5% tegenover 2,5%). Hierbij is in rekening te brengen

dat er in land- en tuinbouw (en handel en diensten) heel wat verdoken werkloosheid was; heel wat werkwillige vrouwen kregen nooit de kans op een job en kwamen niet in de geregistreerde werkloosheid.

Zoals overall is de werkloosheid aanzienlijk gedaald in de jaren zestig.

Wijzigingen in de reglementering ten aanzien van het uitkeringsgerechtigd worden, verhinderen dat een homogene tijdsreeks beschikbaar is. Het is echter duidelijk dat het arrondissement Oostende verhoudingsgewijze ongunstig bleef scoren.

In 1970 registreerde West-Vlaanderen de laagste werkloosheidsgraad van de jongste naoorlogse periode. Gemiddeld over het jaar werd de werkloosheidsgraad van het arrondissement Oostende (2,5%) enkel overschreden in acht Belgische arrondissementen, waarvan twee uit Vlaanderen (Veurne 2,8% en Aalst 2,6%). In de Westhoek (2,2%) werd gemiddeld minder werkloosheid geregistreerd dan in het arrondissement Oostende.

West-Vlaanderen (1,4%) scoorde toen beter dan alle andere provincies behoudens Brabant (1,2%) en Luxemburg (1,2%).

De werkloosheid is na 1970 overall gestegen en na 1974 was de toename bijzonder groot. In West-Vlaanderen is het keerpunt gekomen omstreeks 1983. Na een ononderbroken daling in de periode van 1983-90 is er in het voorbije jaar opnieuw enige aangroei.

Groep A.D.M.B.

Sint-Clarastraat 48, 8000 Brugge

Telefoon 050/44.06.11

Telefax 050/33.99.69

In dienst
 van werkgevers
 en zelfstandigen

ADMB
 GROEP

Sociaal Bureau
 Kinderbijslagfonds
 I.K.M.O.-Arbeidsgeneeskunde
 A.D.M.B.-Afwezigheidscontrole
 A.D.M.B.-Select
 A.D.M.B.-Rechtsbijstand
 S.V.M.B.-Sociaal statuut zelfstandigen
 O.V.M.B.-Pensioensparen
 Patronale Vereveningsdienst Nacebo
 Borgstellingskas Nacebo
 Vakanties aan zee en in de Ardennen
 Ziektefonds voor Middenstand en Beroepen
 M-Infofoon

In de navolgende analyse wordt uitgegaan van de EG-definitie qua werklozen (niet werkende werkzoekenden) verhoogd met de oudere uitkeringsgerechtigden die niet meer als werkzoekende worden geregistreerd¹⁹.

Tabel 9 geeft een beeld van de werkloosheidssituatie in het jaar 1990. Gelet op het ontbreken van recente gegevens over de beroepsbevolking, is een *werkloosheidsdruk* berekend ten opzichte van de potentieel actieve bevolking.

Het relevante uit de vergelijkende cijfers van tabel 9 is dat de werkloosheidsdruk in het arrondissement Oostende ook tijdens de seizoenmaanden groter is dan gemiddeld in West-Vlaanderen en zelfs de Westhoek. Dit geldt voor de mannen en de vrouwen. Bij de mannen wordt ook permanent het niveau van Vlaanderen overschreden. De fluctuaties over het jaar zijn relatief groot in het arrondissement Oostende, heel in het bijzonder bij de vrouwen.

Op 30 juni 1991 was de werkloosheidsdruk in het arrondissement Oostende bij de mannen (6,2%) groter dan in om het even welk Vlaams arrondissement, behoudens Aalst (6,2%). Het niveau van West-Vlaanderen (4,5%) en Vlaanderen (5,2%) evenals van de Westhoek (5,0%) werd duidelijk overschreden. Bij de vrouwen is de positionering beter.

	Werkloosheidsdruk (30 juni 1991)		
	Mannen	Vrouwen	Totaal
Arrondissement Oostende			
Kustgemeenten	6,7	6,7	6,7
Overig arrondissement	4,3	5,0	4,6
Arrondissement Oostende	6,2	6,4	6,3
West-Vlaanderen	4,5	5,9	5,2
Westhoek	5,0	5,5	5,2

Binnen West-Vlaanderen scoren de kustgemeenten thans algemeen slecht. Bij de mannen waren er op 30 juni 1991 slechts drie Westvlaamse gemeenten (Blankenberge, De Panne, Spiere-Helkijn) met een werkloosheidsdruk die groter was dan te Oostende en te Middekerke. Voor mannen en vrouwen samen betrof het vijf gemeenten (Spiere-Helkijn, Mesen, Blankenberge, Menen, Wervik) met een grotere werkloosheidsdruk dan de stad Oostende.

In tegenstelling met de situatie in de jaren vijftig doen de kustgemeenten het thans slechter dan de niet-kustgemeenten van het arrondissement Oostende.

Verontrustend is de permanent hoge werkloosheid in de kustgemeenten in vergelijking met West-Vlaanderen, niet in het minst bij de mannen.

Tekenend voor de zwakte is het patroon van de migratie, met een vertrekoverschot bij de jong-actieven (zie hoger)²⁰.

Het structurele karakter van de werkloosheid, door de konjunkturschommelingen heen en rekening houdend met het seizoenmatige van de toeristische activiteit, is onbetwistbaar en er is een reëel knelpunt. Diversifikatie van de

¹⁹ Zie *West-Vlaanderen Werkt*, 1991, nr. 2.

²⁰ Uit de volkstelling van 1 maart 1981 is af te leiden dat het arrondissement Oostende een verlies boekt van universitair of hoger niet-universitair geschoolden en een aanwinst in de andere scholingsgroepen.

Tabel 9

Werkloosheidsdruk in het arrondissement Oostende in vergelijking met West-Vlaanderen, Vlaanderen en het Rijk, jaar 1990 (a) (b)

	Januari- februari- maart	April- mei- juni	Juli- augustus	September	Oktober- november- december	Jaar- gemid- delde	Hoogste maand	Laagste maand
<i>Mannen</i>								
Arrondissement Oostende	6,6	5,6	6,4	6,9	6,9	6,4	7,0	5,4
West-Vlaanderen	4,6	4,0	4,9	4,8	4,9	4,6	5,0	4,0
Vlaanderen	5,3	4,7	5,6	5,5	5,5	5,3	5,6	4,7
Het Rijk	7,0	6,4	7,1	7,2	7,2	6,9	7,3	6,3
Westhoek	5,3	4,6	5,4	5,3	5,6	5,2	5,6	4,6
<i>Vrouwen</i>								
Arrondissement Oostende	8,3	6,3	6,8	7,3	8,3	7,5	8,8	5,9
West-Vlaanderen	6,4	5,4	6,5	6,4	6,7	6,2	6,7	5,3
Vlaanderen	8,2	7,6	8,8	8,5	8,4	8,2	8,8	7,5
Het Rijk	9,8	9,2	10,4	10,3	10,2	9,9	10,5	9,1
Westhoek	6,5	5,2	6,2	6,3	6,8	6,2	6,8	5,1

(a) Tellingen op het einde van elke maand. Potentieel actieve bevolking per 1 januari 1990 volgens het Rijksregister: mannen 20 à 64 jaar, vrouwen 20 à 59 jaar.

(b) Om over te stappen van werkloosheidsdruk naar werkloosheidsgraad moet in West-Vlaanderen de werkloosheidsdruk worden verhoogd tot circa index 1,08 bij de mannen en 1,88 bij de vrouwen.

ekonomische onderbouw is een vereiste, naast de behoefte van grotere seizoenspreiding van het toerisme en een kwalitatieve verbetering.

Toen in 1985 door de EG-Kommissie aan de Vlaamse regering werd gevraagd om de situatie van de ontwikkelingsgebieden Limburg en Hageland opnieuw aan een onderzoek te onderwerpen, heeft de GOM – West-Vlaanderen gepleit om het gehele arrondissement Oostende – samen met de arrondissementen Diksmuide, Ieper en Veurne – het statuut te verlenen van ontwikkelingsgebied. Ook in 1989 en opnieuw in 1990 – toen de EG-Kommissie vooropzette dat de situatie van de Westhoek

aan een nieuw onderzoek moest worden onderworpen – heeft de GOM – West-Vlaanderen de erkenning als ontwikkelingsgebied gevraagd voor de Westhoek én het arrondissement Oostende.

Besluit

Het arrondissement Oostende is gekenmerkt door een eenzijdige economische onderbouw. De zwakte en kwetsbaarheid – tot uiting komend in een stijgende discrepantie tussen vraag naar en aanbod van arbeid – kon tijdens de jaren zestig nog worden verdoezeld, toen de toeristische activiteit kwantitatief nog

in opgang was. De werkloosheid is structureel en is zeker niet terug te brengen tot problemen van seizoenmatigheid. De dreiging rond de haven van Oostende en de luchthaven, door de bouw van de kanaaltunnel en het SST-net, is reëel. Er zijn echter aanknopingspunten – zoals de algemene geoeconomische ligging, de luchthavengebonden industriezone, de stad Oostende als verzorgend centrum met een kosmopolitisch verleden – die mogelijkheden aanreiken om doelgericht en systematisch een adequate herstructurering en expansie te ondersteunen. □

JA. UW AANPAK LIGT ONS.

BANK VAN ROESELARE

VERHUUR

met hef - graaf - borstel
- boor - grijpaccessoires

**VERKOOP
SERVICE**

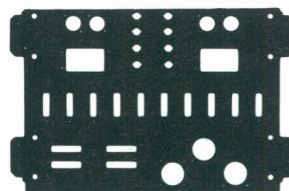
Fabriekstraat 1
8600 DIKSMUIDE
Tel. 051/50 09 81
Fax 051/50 43 72

CLAEYS

CNC-Plaatbewerking (1-5mm)

met

MRP-ISO 9000-Comakership JIT

Fabriekstraat 1
8600 DIKSMUIDE
Tel. 051/50 09 83
Fax 051/50 09 84